BAKI UNİVERSİTETİNİN XƏBƏRLƏRİ

№3 Humanitar elmlər seriyası 2015

UOT 94 (479.24)

ŞƏKİ RAYONUNDA ƏHALİNİN AİLƏ-NİKAH VƏZİYYƏTİ
(siyahıyaalma materialları əsasında)

A.Ə.MƏMMƏDOVA, U.M.PAŞAYEVA
Bakı Dövlət Universiteti
star.miri@mail.ru

Azərbaycan tarixən formalaşmış ailə-nikah ənənələri olan bir ölkədir. Son illərədək bu ənənələr sarsılmaz şəkildə qalmaqda idi. Lakin son dövrlərdə qloballaşan dünyaya inteqrasiya olan Azərbaycan cəmiyyətinə kənar təsirlər, eyni zamanda daxildə gedən sosial-iqtisadi proseslər mövcud ənənələrin dəyişməsinə, bəzi hallarda isə kökündən sarsılmasına səbəb olmaqdadır. Statistik rəqəmlər göstərir ki, ənənəvi ailə-nikah münasibətlərinin dəyişməsi və ümumilikdə, əhalinin ailə-nikah vəziyyəti demoqrafik vəziyyətə ən ciddi təsir göstərən amillərdəndir. Bu səbəbdən həmin problemin öyrənilməsi və daima diqqətdə saxlanılması olduqca vacibdir.

Araşdırmada konkret olaraq, Şəki rayon əhalisinin ailə və nikah vəziyyəti tədqiq olunmuş və statistik rəqəmlər əsasında analiz edilmişdir.

Açar sözlər: Şəki rayonu, əhali, ailə-nikah, demoqrafiya

Demoqrafik siyasət müasir dövrdə dövlətlərin daxili siyasətinin ən mühüm tərkib hissəsidir. Ailə-nikah, doğum, ölüm, təbii artım, adamların sağlamlığının mühafizəsi və möhkəmləndirilməsi, əhalinin məşğulluq və həyat səviyyəsinin yaxşılaşdırılması, ömrünün uzadılması, miqrasiya və s. bu kimi prosesləri özündə birləşdirən – demoqrafiya siyasətində başlıca məqsəd demoqrafik hadisələrə təsir göstərən ən mühüm amilləri nəzərə alaraq, cəmiyyətin və onun hər bir üzvünün mənafeyinə uyğun olan, əhalinin normal təkrar istehsalı prosesini təmin edən şərait yaradılmasına nail olmaqdır (1).

Demoqrafik proseslərə birbaşa təsir göstərən ən mühüm amillər arasında yuxarıda da qeyd etdiyimiz kimi, ailə-nikah mühüm yer tutur.

Azərbaycan tarixən formalaşmış ailə-nikah ənənələri olan bir ölkədir. Hər bir azərbaycanlı üçün ailə və nikah anlayışları həmişə əsas və həlledici olmuşdur. Düzdür, son illərdə bu ənənə əvvəlki kimi toxunulmaz statusunu saxlaya bilməsə də, yenə də əsas amil olaraq qalmaqdadır.

Bu baxımdan, ailə-nikah məsələlərinin öyrənilməsi, baş verən dəyişik-

liklərin səbəblərinin araşdırılması olduqca vacibdir.

Əhalinin nikah strukturu cins və yaşa görə qurulur. 1979-cu ilin siyahıyaalma materiallarından başlayaraq nikah vəziyyəti 4 kateqoriya üzrə qeydə alınır: ***nikahda olmayıb, nikahdadır, boşanıb, duldur*** *(2, 89)*. Həmin ildə bu kateqoriyalar üzrə respublikamızda ailə-nikah vəziyyəti aşağıdakı kimi olmuşdur.

Cədvəl 1

16 və ondan yuxarı yaşda əhalinin nikah vəziyyətinə görə bölgüsü (1979), %

	Nikahda olanlar	Nikahda olmayanlar	Boşananlar	Dullar
Kişilər	59,6	37,2	1,0	1,6
Qadınlar	54,5	26,2	3,0	15,7

Mənbə: Демографический энциклопедический словарь - Советская энциклопедия. Глав. редактор Д. И. Валентей. М.:1985 г.

Göründüyü kimi, nikahda olanların sayı digər 3 kateqoriya ilə müqayisədə çox yüksək idi. Ailənin hər şeydən üstün olması, nə qədər ciddi səbəblər olsa da, onun dağılmasının yolverilməzliyi[1] yuxarıdakı cədvəldəki rəqəmlərin ortaya çıxmasında çox mühüm rol oynamışdı.

Tədqiqat obyektimiz olan Şəki rayonunda da əhalinin ailə-nikah vəziyyəti ümumilikdə respublikadakı vəziyyətə uyğun idi.

Təəssüf ki, əlimizdə olan statistik məlumatlar XX əsrdə Şəki (Nuxa) rayonunda əhalinin ailə-nikah vəziyyətini daha ətrafli və ardıcıl öyrənməyə imkan vermir. Çünki 1930-cu ildə əvvəllər Nuxa adlandırılan Şəki rayonu yaradılan vaxtdan 1965-ci ilədək rayon əhalisinin ailə-nikah vəziyyətinə dair statistik rəqəmlər demək olar ki, yoxdur. İlk məlumat isə yalnız 1965-ci ilə təsadüf edir. Həmin ildə Nuxa (Şəki) rayonunda 393 nikah qeydə alınmışdır. 10 il sonra, yəni 1975-ci ildə isə nikahların sayı 599 olmuşdur.

1965 və 1975-ci il statistik məlumatları göstərir ki, Şəki və onunla qonşu rayonlarda nikah və boşanmaların dinamikasında ciddi dəyişiklik yoxdur. 1965-ci ildə Şəki rayonunda hər min nəfərə düşən nikahın sayı 8,0%, 1975-ci ildə isə bu göstərici 8,8% olmuşdur. Hər min nəfərə düşən boşananların sayı 1965-ci ildə rayon üzrə 0,1% olmuşdur. 1975-ci ildə isə boşanma halı ümumiyyətlə, qeydə alınmamışdır.

---

[1] Azərbaycanda ailənin nə qədər vacib olduğunu göstərmək üçün hətta, yeni ailə quran gənc qizlara xeyir-dua veriləndə, “geriyə qayıtdı yoxdur” deyilirdi.

Cədvəl 2

Qeydə alınan nikah və boşanmaların rayonlar üzrə sayı 1965-1975-ci illər[2]* (Şimal-Qərb rayonları üzrə)

	1965-ci il				Respublika üzrə cəmi: O cümlədən: Respublika tabeli şəhər və rayonlar	1975-ci il			
	Nikah		Boşanma			Nikah		Boşanma	
	Say	Əhalinin hər 1000 nəfərinə	Say	Əhalinin hər 1000 nəfərinə		Say	Hər 1000 nəfərinə	Say	Hər 1000 nəfərinə
Respublika üzrə cəmi	39077	8,5	3537	0,8		47173	8,4	7096	1,3
Rayonlar					Şəki şəhəri	315	7,0	72	1,6
Balakən	329	7,3	7	0,2	Balakən rayonu	401	7,2	31	0,6
Vartaşen (Oğuz)	171	6,6	4	0,2	Vartaşen rayonu	285	9,9	22	0,8
Zaqatala	596	9,6	7	0,1	Zaqatala rayonu	566	7,5	44	0,6
Qax	329	9,8	5	0,1	Qax rayonu	337	8,6	20	0,5
Qutqaşen (Qəbələ)	291	6,0	9	0,2	Qutqaşen rayonu	472	8,0	28	0,5
Nuxa	393	8,0	5	0,1	Şəki rayonu	599	8,8	2	0,0

Mənbə: Численность, состав, естественное и механическое движение населения Азербайджанской ССР. Статистический сборник. Центральное статистическое управление при Совете Министров Азербайджанской ССР. Баку, 1967 г. 375 стр.; сс.323-324. Численность, состав и миграция населения Азербайджанской ССР в 1975 году. Статистический сборник. Центральное статистическое управление при Совете Министров Азербайджанской ССР. Баку-1976 год. 339 стр. сс.168-170 .

Şəki rayonunda əhalinin ailə-nikah vəziyyətinə dair növbəti statistik məlumatlar 1999 və 2009-cu ilin siyahıyaalma materiallarındadır[3].

1999-cu ildə Şəki rayonu üzrə daimi əhalinin ailə-nikah vəziyyəti aşağıdakı kimi olmuşdur: 16 və yuxarı yaş əhalinin cəmi 104934 nəfərdir, onlardan 24845 nəfəri nikahda olmayıb, 71532 nəfəri nikahdadır, 914 nəfəri boşanıb və 7643 nəfəri isə duldur. Şəhər və kənd əhalisi arasında müqayisə aparıldıqdan sonra aydın olur ki, nikahda olanların sayı şəhərdə 29195, kənddə 42337 nəfər olmuşdur. Kənd əhalisi şəhər əhalisindən sayca daha çox olduğundan nikahda olanların sayları arasında da 13142 nəfər fərq olmuşdur.

2009-cu ildə aparılan siyahıyaalmada isə nikahda olanlar cəmi 84.376

[2] 1968-ci ildə Nuxanın adı dəyişdirilərək Şəki adlandırılır. Ona görə də, cədvəl 2-də əvvəl Nuxa sonradan Şəki rayonu yazılıb.

* cədvəl müəllif tərəfindən tərtib olunub

[3] 1989-cu il əhalinin siyahıyaalması SSRİ-nin dağılması ərəfəsində keçirildiyindən, təəssüf ki, ailə-nikah, doğum və ölüm haqqında məlumatları əks etdirən materiallar nəşr edilməmişdir. Bu səbəbdən onları əldə etmək mümkün olmamışdır.

nəfər, nikahda olmayanlar 36725 nəfər, boşananlar 1507 nəfər və dullar 8787 nəfər təşkil edirdi. Bu rəqəmləri şəhər və kəndlə müqayisə etsək görərik ki, şəhərdə 31513 nəfər, kənddə 52863 nəfər nikahda olanlar, şəhərdə 15811 nəfər, kənddə 20.914 nəfər isə nikahda olmayanlar, şəhərdə 693 nəfər, kənddə 814 nəfər boşananlar, şəhərdə 4189 nəfər, kənddə 4.598 nəfər dul qeydə alınmışdır.

Nikah və boşanmalara gəldikdə isə, onların əhalinin hər 1000 nəfərinə düşən dinamikasında ciddi dəyişiklik yoxdur. Lakin heç bir boşanma qeydə alınmayan 1975-ci illə müqayisədə artımı göstərir.

1999-cu ildə 16-29 yaş həddində nikahda olan qadınların sayı 9420 nəfər, kişilərin sayı 4560 nəfər, 30-49 yaşda qadın 19983 nəfər, kişi 20992 nəfər, 50-69 yaşda qadın 6276 nəfər, kişi 8.004 nəfər, 70-84 yaşda qadın 839 nəfər, kişi 1351 nəfər, 85-99 yaşda qadın 33 nəfər, kişi 73 nəfər olmuşdur. 2009-cu ildə isə 15-29 yaş həddində nikahda olan qadınların sayı 10885 nəfər, kişilərin sayı 5616 nəfər, 30-49 yaşda qadın 22.100 nəfər, kişi 22840 nəfər, 50-69 yaşda qadın 8153 nəfər, kişi 10251, 70-84 yaşda qadın 1636 nəfər, kişi 2.820 nəfər və 85-99 yaşda qadın 23 nəfər, kişi 52 nəfər olmuşdur.

Cədvəl 4

Şəki rayonu üzrə daimi əhalinin yaş, cins və nikah vəziyyətinə görə tərkibi (1999-cu il siyahıyaalma materialları əsasında)

	16 və yuxarı yaşlı əhalinin cəmi:	Yaş həddi					
		16-29	30-49	50-69	70-84	85-99	100 və yuxarı
Nikahda olanlar	71532	13980	40975	14280	2190	106	1
Kişi	34981	4560	20992	8004	1351	73	1
Qadın	36551	9420	19983	6276	839	33	
Nikahda olmayanlar	24845	21346	3179	252	64	4	
Kişi	14186	12992	1136	50	7	1	
Qadın	10659	8354	2043	202	57	3	
Boşananlar	914	234	536	126	18		
Kişi	179	46	101	30	2		
Qadın	735	188	435	96	16		
Dullar	7643	92	1225	3602	2398	311	15
Kişi	930	8	85	442	358	35	2
Qadın	6713	84	1140	3160	2040	276	13

Mənbə: Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsi.Azərbaycan Respublikası Əhalisinin Siyahıyaalınması 1999-cu il,Bakı, "Səda" nəşriyyatı, 2000, I hissə, 566 səh., s.525

Müxtəlif səbəblərdən (müharibə, qəzalar, xəstəliklər və s.) dul qalanların ümumi sayı 1999-cu ildə 7643 nəfər, 2009-cu ildə isə 8787 nəfər olmuşdur. 2009-cu ildə 10 il əvvəllə müqayisədə bu rəqəm 1144 artmışdır. Diqqəti çəkən məsələlərdən biri də dul qadınlarla kişilər arasındakı fərqdir. 1999-cu ildə dul qalanlardan 6713 nəfəri qadın, 930 nəfəri kişi, 2009-cu ildə isə 7659 nəfəri

qadın, 1.128 nəfəri kişi olmuşdur. Göründüyü kimi, dul qadınlarla kişilərin sayında ciddi fərq var. Bu əsasən iki səbəbdən qaynaqlanır: kişilərlə müqayisədə qadınların orta yaş həddinin daha uzun olması və qadınların təkrar nikaha, xüsusilə də orta yaş həddində olanlar, getməməsidir.

Cədvəl 5

Şəki rayonu üzrə daimi əhalinin yaş,cins və nikah vəziyyətinə görə tərkibi (2009-cu il siyahıyaalma materialları əsasında)

	Nikah yaşında olan əhalinin sayı-Cəmi	Yaş həddi					
		15-29	30-49	50-69	70-84	85-99	100 və yuxarı
Nikahda olanlar	84376	16501	44940	18404	4456	75	
Kişi	41579	5616	22840	10251	2820	52	
Qadın	42797	10885	22100	8153	1636	23	
Nikahda olmayanlar	36725	31698	4223	666	131	7	
Kişi	20993	18891	1970	115	17		
Qadın	15732	12807	2253	551	114	7	
Boşananlar	1507	289	932	251	34	1	
Kişi	389	77	237	61	14		
Qadın	1118	212	695	190	20	1	
Dullar	8787	66	1373	3292	3702	338	16
Kişi	1128	10	118	247	702	50	1
Qadın	7659	56	1255	3045	3000	288	15

Mənbə: Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsi.Azərbaycan Respublikası Əhalinin Siyahıyaalınması 2009-cu il,Bakı, “Səda” nəşriyyatı, 2010, I cild, 629səh., s.596,597,598

İki siyahıyaalma arasında nikahda olmayanların sayında da ciddi fərq yaranmışdır. 1999-cu ildə 24845 nəfər nikah yaşında olub nikahda olmayanlar qeydə alınmışdısa, 2009-cu ildə bu rəqəm 35725 nəfər olmuşdur. Nikahda olmayanların say etibarilə böyük hissəsi 15-29 yaş həddinə düşür. 1999-cu ildə həmin yaş qrupundan olanların 24845 nəfəri, 2009-cu ildə isə 36725 nəfəri nikahda olmamışdır. 10 il ərzində bu yaş qrupuna aid nikahda olmayanların sayı 11880 nəfər artmışdır. Bunun səbəbləri təbii ki, müxtəlifdir. Lakin bu səbəblərin arasında 3-nü xüsusi qeyd etmək lazımdır: 1) təhsilini davam etdirməyə və iş həyatını qurmağa çalışan gənclər arasında nikahın daha gec yaşlarda (əsasən 30-35 yaşlarda) baş tutması, 2) işsizlik və 3) mənzil problemidir.

Cədvəl 6

Şəki rayonu üzrə qadınların nikah vəziyyəti və doğulan uşaqların sayına görə bölgüsü (1999-cu il siyahıyaalma materialları əsasında)

	Qadınların sayı-cəmi	O cümlədən doğanlar	Onlardan doğduğu uşaqların sayı üzrə						Doğmayanlar	Doğulan uşaqların ümumi sayı	Doğulan uşaqların orta sayı (hər 1000 qadına)
			1	2	3	4	5 və yuxarı	10 və yuxarı			
A	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**
Şəki rayonu üzrə-cəmi	**54658**	**39022**	**4468**	**10628**	**9091**	**5451**	**8508**	**876**	**15636**	**137504**	**2516**
Şəhər əhalisi	23402	16412	2238	5787	4157	2077	2079	74	6990	47612	2035
Kənd əhalisi	31256	22610	2230	4841	4934	3374	6429	802	8646	89892	2876
Heç vaxt nikahda olmayanlar	**10659**	**21**	**6**	**7**	**3**	**1**	**4**		**10638**	**60**	**6**
Şəhər əhalisi	4750	12	4	4	1	1	2		4738	30	6
Kənd əhalisi	5909	9	2	3	2		2		5900	30	5
Nikahda olanlar	**36551**	**32752**	**3674**	**9773**	**8100**	**4584**	**6055**	**566**	**3799**	**109382**	**2993**
Şəhər əhalisi	15031	13389	1757	5248	3536	1583	1236	29	1642	36659	2439
Kənd əhalisi	21520	19363	1917	4525	4564	3001	4819	537	2157	72723	3379
Boşananlar	**735**	**442**	**211**	**119**	**61**	**18**	**31**	**2**	**293**	**908**	**1235**
Şəhər əhalisi	379	233	125	65	29	7	7		146	408	1077
Kənd əhalisi	356	209	86	54	32	11	24	2	147	500	1404
Dullar	**6713**	**5807**	**577**	**729**	**927**	**848**	**2418**	**308**	**906**	**27154**	**4045**
Şəhər əhalisi	3242	2778	352	470	591	486	834	45	464	10515	3243
Kənd əhalisi	3471	3029	225	259	336	362	1584	263	442	16639	4794

Mənbə: Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsi.Azərbaycan Respublikası Əhalinin Siyahıyaalınması 1999-cu il,Bakı, "Səda" nəşriyyatı, 2000, III. 1 hissə, 620 səh., s.82

1999-cu ildə qadınların nikah vəziyyəti və doğduğu uşaqların sayına görə bölgüsünün təhlili göstərir ki, 16 və yuxarı yaşlı qadınların ümumi sayının cəmi 54658 nəfər, onlardan doğanlar 39022 nəfər, doğmayanlar 15636 nəfər təşkil edir. 2009-cu ildə isə 15 və yuxarı yaşlı qadınların sayı cəmi 67306 nəfər olmuşdur, onlardan doğanlar 47698 nəfər, doğmayanlar 19.618 nəfərdir. 1999-cu illə 2009-cu il arasında doğum əmsalı 21911 nəfər fərq edir, bu da doğum əmsalının aşağı düşməsi ilə əlaqədardır.

Beləliklə, statistik rəqəmlərin analizi göstərir ki, 1959-1970-ci illərdə ailələrin sayının artım tempi yüksək olmuşdur. 1970-1989-cu illərdə də nikahların sayı artıma meylli idi, lakin Respublikada mənzil probleminin kəskinləşməsi ilə əlaqədar olaraq, əksər yeni yaranan ailələr mürəkkəb ailələrə

qoşulur və bununla da ailələrin ümumi sayının artım tempinin aşagı düşməsinə səbəb olurdular. 1989, 1999 və 2009-cu illərdə ailələrin sayının artım və azalma tempi bir tərəfdən nikahların sayının azalması, digər tərəfdən isə gənc ailələrin maddi vəziyyətlərinin aşağı olması, işsizlik, mənzil şəraitlərinin olmaması səbəbindən azuşaqlılığa meyl göstərmələri ilə bağlıdır (2, 96).

Cədvəl 7

Şəki rayonu üzrə qadınların nikah vəziyyəti və doğulduğu uşaqların sayına görə bölgüsü (2009-cu il siyahıyaalma materialları əsasında)

	Qadınların sayı-cəmi	O, cümlədən, doğanlar	Onlardan doğduğu uşaqların sayı üzrə						Doğulan uşaqların ümumi sayı	Doğulan uşaqların orta sayı (hər 1000 qadına)
			1	2	3	4	5 və yuxarı	10 və yuxarı		
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Şəki rayonu üzrə -cəmi	**67306**	**47698**	**7394**	**17288**	**11464**	**5283**	**5799**	**470**	**138064**	**2051**
Şəhər əhalisi	27477	18849	3539	8414	4516	1558	803	19	44859	1633
Kənd əhalisi	39829	28849	3855	8874	6948	3725	4996	451	93205	2340
Heç vaxt nikahda olmayanlar	**15732**	**1**	**0**	**1**	**0**	**0**	**0**	**0**	**2**	**0**
Şəhər əhalisi	7204	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kənd əhalisi	8528	1	0	1	0	0	0	0	2	0
Nikahda olanlar	**42797**	**39626**	**6076**	**15539**	**9909**	**4185**	**3679**	**228**	**108242**	**2529**
Şəhər əhalisi	16041	14960	2737	7232	3551	1019	413	8	34307	2139
Kənd əhalisi	26756	24666	3339	8307	6358	3176	3266	220	73935	2763
Onlardan, rəsmi nikahda olanlar	42164	39224	5926	15397	9846	4173	3656	226	107370	2546
Şəhər əhalisi	15989	14922	2717	7219	3546	1019	413	8	34246	2142
Kənd əhalisi	26175	24302	3209	8178	6300	3154	3243	218	73124	2794
Boşananlar	**1118**	**805**	**422**	**256**	**76**	**30**	**21**	**0**	**1410**	**1261**
Şəhər əhalisi	534	402	233	137	21	8	3	0	617	1155
Kənd əhalisi	584	403	189	119	55	22	18	0	793	1358
Dullar	**7959**	**7266**	**896**	**1492**	**1479**	**1058**	**2099**	**242**	**28410**	**3709**
Şəhər əhalisi	3698	3487	569	1045	944	531	387	11	9935	2687
Kənd əhalisi	3691	3779	327	447	535	527	1712	231	18475	4664

Mənbə: Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsi.Azərbaycan Respublikası Əhalinin Siyahıyaalınması 2009-cu il,Bakı, 2010, IV cild, 863 səh., s.90

Belə ki, 1999 - 2009-cu il əhali siyahıyaalmalarının müqayisəsi göstərir ki, 1999-cu ildə biruşaqlı ailələrin göstəricisi 22,5 faiz, 2009-cu ildə 30,1 faiz, 4 və daha çox uşaqlı ailələrin statistikası 1999-cu ildə 16,7 faiz, 2009-cu ildə 9,7 faiz olub. Göründüyü kimi, 1 və 2 uşaqlı ailələrin sayı artmış, 4 və daha çox uşaqlı ailələrin sayı isə azalmışdır.

Bu tendensiya davam edərsə, əhalinin növbəti siyahıyaalınmasında daha fərqli nəticələrin şahidi ola bilərik.

ƏDƏBİYYAT

1. Azərbaycan Respublikasının Demoqrafik İnkişaf Konsepsiyası. Bakı şəhəri, 9 dekabr 1999-cu il № 290.
2. Məmmədova M.H., Məmmədova V.F., Quliyeva N.Q., Rəhimova Z.R. Azərbaycanda

demoqrafik inkişafın xüsusiyyətləri və perspektiv meylləri. Kollektiv monoqrafiya. Bakı: Səda, 2007, 244 s.
3. Аллахвердиев М.М., Мамедов К.В. Демографический энциклопедический словарь. Главный редактор Д.И. Валентей. М.: 1985. Советская энциклопедия.
4.Численность, состав, естественное и механическое движение населения Азербайджанской ССР. Статистический сборник. Центральное статистическое управление при Совете Министров Азербайджанской ССР. Баку, 1967 г. 375 с. Численность, состав и миграция населения Азербайджанской ССР в 1975 году. Статистический сборник. Центральное статистическое управление при Совете Министров Азербайджанской ССР. Баку, 1976, 339 с.
5.Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsi. Azərbaycan Respublikası Əhalinin Siyahıyaalınması 1999-cu il. Bakı: Səda, 2000, III. 1 hissə, 620 s.
6.Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsi. Azərbaycan Respublikası Əhalinin Siyahıyaalınması 2009-cu il. Bakı, 2010, IV cild, 863 s.
7. Azərbaycan Respublikası Əhalisinin Siyahıyaalınması 2009-cu il. I cild. Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsi. Bakı: Səda, 2010, 629 s.

ПОЛОЖЕНИЕ СЕМЬИ И БРАКА НАСЕЛЕНИЯ ШЕКИНСКОГО РАЙОНА (на основе материалов переписи)

А.А.МАМЕДОВА, У.М.ПАШАЕВА

РЕЗЮМЕ

Исторически Азербайджан славится как страна с устоявшимися семейно-брачными традициями. До последнего времени они были незыблемыми. Однако, интеграция в глобализующийся мир, влияние со стороны, внутри социально-экономические процессы влияют на изменение традиций в азербайджанском обществе. Статистика указывает на изменения в семейно-брачных отношениях, что, в целом, оказывает серьезное влияние на демографическое положение института семьи и брака. С этой точки зрения изучение данной проблемы является приоритетным и остается в центре внимания исследователей.

В статье исследованы сложившиеся семейно-брачные отношения и анализированы причины влияния на них конкретно на примере населения Шекинского района.

Ключевые слова: Шекинский район, население, семья и брак, демография

FAMILY-MARRIAGE RELATIONS OF SHAKI`S POPULATION IN THE XX CENTURY (on the basis of population census materials)

A.A.MAMMADOVA, U.M.PASHAYEVA

SUMMARY

The paper studies the family problems, birthrate and child mortality in the period from 1975-2009 on the basis of statistic materials (Population census of the Soviet Union and the Azerbaijan Republic). A sharp decrease in the number of families in 1999 and 2009 can be explained by 2 factors: firstly, a decrease in the welfare of young families and secondly, because of absence of normal living conditions. It is obvious that there is a downward trend in the number of young families.

Key words: Shaki region, population, family and marriage, demographics